

11 בינואר 2023

לכבוד,

שר הרווחה, מר יעקב מרגי,
שר במשרד הרווחה, מר יואב בן צור,
סגנית שר האוצר, גב' מיכל וולדיגר,
מנכ"לית זרוע העבודה, גב' תאיר איפרגן,
נועה שוקרון, רכזת תעסוקה - משרד האוצר

שלום רב,

הנדון: דחוף ביותר! פגיעה מיידית במאות משפחות חד-הוריות בשל הקפאת תכנית "סל גמיש"

1. החל מיום 22.12.2022 הוקפא התקציב המיועד לתכנית "סל גמיש" ללא הודעה מוקדמת. תכנית סל גמיש נועדה לסייע להורים עצמאיים (חד הוריים) לחזור למעגל העבודה ולהגדיל שעות עבודה ו/או לימודים במטרה להגדיל את שיעור התעסוקה. התכנית מעניקה תשלום עבור צהרונים, חוגים, בייביסיטר וקייטנות לתקופה מוגבלת. התקציב הוקפא ללא התראה מוקדמת, לזכאיות ולזכאים שכבר משתתפים בתכנית, וכן נמנעת האפשרות להגשת בקשות חדשות עד להודעה חדשה. אנו מקבלות פניות רבות מהורים עצמאיים, מארגונים ומאנשי מקצוע, אשר מדווחים על בעיה חמורה בעקבות הקפאת התוכנית, כאשר הורים עצמאיים (משפחות חד הוריות) רבים השתלבו בעבודה חדשה או הגדילו את משרתם בהסתמך על מימון התכנית וכעת נותרו ללא פתרון!
2. אנו קוראים לכם לאתר בדחיפות מקורות תקציביים אשר יאפשרו את המשך התוכנית, ולכל הפחות להקצות לאלתר תקציב ייעודי לצורך עמידה בהתחייבות עבור המשתתפים הקיימים, אשר הוציאו מכספם תשלומים עבור המסגרות, תוך **הסתמכות על כך שיקבלו החזר, כמובטח בתוכנית, וכעת עומדים מול שוקת שבורה.**
3. מדובר בתוכנית חשובה ביותר, אשר הודות לעדכונה בשנת 2018 ולמאמצים שהושקעו מצד מנהליה – מינהל שילוב אוכלוסיות בתעסוקה בזרוע העבודה – בהנגשתה לקהל היעד, הפכה לכלי אפקטיבי בהשתלבות בתעסוקה.

הפסקת הסיוע המובטח מהווה הפרה ברורה של התחייבות מינהלית, שעליה הסתמכו משתתפות התוכנית, ולכן השלכותיה קשות ומיידידות: הורים שרשמו את ילדיהם לצהרונים ולחוגים ושילמו עבורם, בהתבסס על הבטחת הסיוע, לא יוכלו לעמוד בתשלומים, יצברו חובות ויאלצו לבטל את הרישום, וכתוצאה מכך רבים מהם נאלצים כבר כעת לצמצם את שעות עבודתם ולא מן הנמנע כי חלקם ייפלטו משוק העבודה. להלן מספר דוגמאות הממחישות את הקושי הגדול שנוצר:

- "נאלצת להוציא 3 ילדים מהצהרון כי אין מצב שאעמוד בלשלם את הצהרונים לבד וכיוצא בזה אפחית את שעות העבודה לצערי. העזרה היתה מבורכת וזה עזר לנו להרים את הראש. פשוט עצוב שזה נגמר"
- "ממש מאכזב, כי הגדלת משרה בלפחות 40 שעות מצריכה מאיתנו הוצאות גלוות נוספות שהתחייבנו ועכשיו פתאום מתנערים ומה עם מקום העבודה וההתחייבויות..."
- "ממש הלם. אני בחרתי עבודה ונעזרת בשירותיה של בייביסיטר בהסתמך על זה."
- "אחרי המון המון ניירת כשהגיע הרגע לשלם, אחרי שהתחייבה לחוגים - פתאום אין כסף."

כפי שעולה מדוגמאות אלו ורבות אחרות המצויות בידינו, הורים רבים יצטרכו לבטל את התחייבויותיהם, ככל שיאפשרו להם לעשות זאת. במקרים מסויימים יתכנו עלויות כספיות אף לעצם הביטול. נוסף על אלו, המצב מייצר חוסר יציבות תעסוקתית, ועשוי להביא לכך שעובדת אשר התחייבה להיקף העסקה מסויים בהתבסס על קבלת ההחזרים, תאלץ לבשר למעסיק על הורדת אחוזי המשרה מה שעשוי לחבל ביכולתה לשוב להיקף המשרה לו התחייבה מראש, ואף במקרים מסוימים להביא לפיטוריה.

4. הקפאת הסבסוד ללא תקופת מעבר עומדת בניגוד מוחלט לפסיקת בג"ץ בעניין חובת השלטון לקבוע הוראות מעבר במקרה של שינוי מדיניות הכרוך בפגיעה בציבור שהסתמך עליה בתום לב. אך לאחרונה פסק בג"ץ בעניין ביטול סבסוד המעונות למשפחות אברכים (בג"ץ 5782/21 זילבר נ' שר האוצר), כי שינוי מבחני התמיכה ללא מתן זמן מספיק להיערכות מצד המשפחות הזכאיות עומד בניגוד לכללי המינהל הציבורי בעניין הוראות מעבר. כדברי כב' השופט שטיין.
5. בעניין זילבר לעיל נקבע כי ביטול הסבסוד "עלול לשבש את חיי המשפחות במידה ניכרת, בהתחשב בכך שהדבר נעשה בעיצומה של שנת לימודים", משום שהמשפחות יעמדו בפני "בחירה קשה מאוד שאותה יהא עליהם לעשות באופן

המרכז לחינוך משפטי קליני
العيادات القانونية - المركز التعليمي

קו לעובד
Worker's Hotline
عنوان العامل

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

נ.ר.
משפטניות למען צדק חברתי
حقوقيات من أجل العدالة الاجتماعية
Women Lawyers for Social Justice

כמעט מייד" כדי לעמוד בתשלומים - ובין היתר הפסקת שהותו של הפעוט במעון והפסקת עבודתה של אם המשפחה. בג"ץ עמד על ההשלכות הקשות של ברירות אלה על פרנסת המשפחה ואף על התפתחותם ורווחתם של ילדי המשפחה.

6. ההשוואה לענייננו מתבקשת - מרחב האפשרויות העומדות בפני ההורים העצמאיים (חד הוריות) כתגובה לביטול הסבסוד הוא מצומצם ביותר, פגיעה קשה בפרנסה, עד כדי אבטלה ולתלות בקצבאות, וכן פגיעה קשה בילדים אשר יאלצו להפסיק את השתתפותם במסגרות מיטיבות ומקדמות.

7. נבהיר כי גובה הסיוע המרבי למשפחה, בהתאם לנוהל התוכנית, הוא כדלהלן: עבור מסגרות מסוג מטפל, שמרטף, חוגים ושיעורי עזר הוא עד 6,000 ₪ למשפחה, עבור צהרונים - עד 9,000 ₪ לילד ועבור קייטנות - עד 2,000 ₪ לילד. כל זאת, על פני תקופת זכאות שאורכה שנה וחצי. על פי הידוע לנו, משתתפות כעת בתוכנית לכל היותר כמה מאות של משפחות.

נבקשכם לאפשר בדחיפות את המשך התוכנית ולכל הפחות להקצות באופן מידי את המשאבים הנחוצים לצורך עמידה בהתחייבות עבור המשתתפות הקיימות, שהסתמכו על הסיוע המובטח.

בכבוד רב,

עו"ד דנה גינוסר, הקליניקה לנשים וכלכלה, המרכז לחינוך משפטי קליני באוניברסיטה העברית

גב' נעמי שמואלביץ, מנהלת תחום חד הוריות, 'קול אחת', קרן ידידות טורונטו

עו"ד תמר בן דרור, איתך-מעכי, משפטניות למען צדק חברתי

עו"ס אבישג פינטוב-גרנד, מומחית אלמ"ב

עו"ד תמר ניב-ישראל, רכזת תחום ישראלים, קו לעובד